

# Ádvent idején olvasandó

(S. G.) És most ne higgye senki, hogy valami kenetteljes, szemforgató áhítattól csöpögő írást fog e sorokban olvasni. Írást, amely az Úr eljövetele előtti hetekben hópihe puhaságú szavakkal készít elő a megváltás csodájára, vagy a szociális egyensúly paradigmájára, amely abból adódik, hogy az Uristen fia jászolban, barlangban születik e világra.

Nem akarnám, hogy bárki is tévedésbe essék e sorok célzata felől: nem vallásos felmagasztosulást és nem társadalompolitikai elképzelést céloz ez az írás. Ellenben korbács akar lenni, a lelkiismeret acélszöges ostroma, hogy tanulmányra késztessem keresztény felebarátaimat. Hogy keserves elszántsággal készülődjenek fel a szeretet istenének eljövetelére. Hogy soha többé a gyűlölködés ostroma és gonosz mérge ne férközzék a lelkükbe és meg ne ejtse gyermekeink tiszta lelkét. Hogy soha többé ne kelljen szégyenkezniük elfelejtett ember-voltunk miatt. S végül, hogy tiszta, jóra szánt lélekkel induljunk a krisztusi vallás megszületésének ünnepe elébe.

És ezért ajánlanám ádventi olvasmányul minden keresztény gondolkodású — nem csupán hitű — magyar embertársamnak azt a szürke kötésű könyvet, amelynek *A pesti gettó története* a címe s amelyet száraz, megcáfolhatatlanságuk miatt csak annál drámaibb adatokból rótt össze *Lévai Jenő*.

Keresztény embertársam, ha tükörbe akarsz nézni, vedd elő ezt a könyvet s aztán szégyenkezz amint a középkor miatt, amelybe egy örült vajákos rikácsoló uszításait követve visszahullottál. S ha hívő lélek vagy és hiszel az Antikrisztus esodáiban, akkor vedd téglával a melledet, hogy együgyű hiszékenységedben hívővé szegődjél ennek a tényésap-kás fenevadnak.

Igen, én még jól emlékezem arra a szerencsétlen fiúra — már kereszténynek született, de zsidó szülőktől —, aki a meggyalázott embervolta lángoló tűzével a szemében panaszkolta fel, hogy káplárjuk sorba állította őket, mind-egyiküket szemenköpte s ezt a gyalázatot mukkanás és szemrebbetés nélkül kellett tűrniök. — még csak letörölniök sem volt szabad a káplári gennyvadádot.

S a másik fiúra — egyetemet végzett, nagy intelligenciájú fiatalember volt —, aki könnyel a szemében jajgatta el, hogy a zászlós úr hogyan sorakoztatta fel őket, előre kellett hajolniök, a zászlós úr mögójük került s nádpálcájával sorra fenekezte őket, tetszése, kénye-kedve szerint naponta több ízben is.

Nem a fájdalom volt az, ami könnyet csiholt ezeknek a fiúknak a szeméből, hanem a tehetetlen szégyenérzet, amellyel kiszolgáltatták a testüket s főként a lelküket ezeknek a barbár idiótáknak, akik Krisztus nevében tettek különbséget ember és ember között.

És igenis, visszaemlékezem arra az első arcpirító napra, amikor Budán, a Szent Anna templomá-

ból kijönni láttam egy idős dá-mát, dovagère-fejdisszel, kezével finom, fekete óbenfapálcára tá-maszkodva. Jobb mellén három rendjel, bal mellén a sárga csil-lag. Egyedül, megalázott fön-ség-gel lépdelt ki a vasárnapi misé-ről s akik vele együtt járultak az Úr színe elé, messzi húzódtak tőle, mint a sárga lobogójú pesti-ses hajótól.

S ugyanezen a szívenütő napon villamoson ültem s felszállt egy nálam jóval fiatalabb, sárga-esillagos férfi, az első, akivel ilyen közelségben találkoztam. Gyáva voltam, mert nem téptem le a melléről a szégyen jelét. De éreztem, hogy tennem kell vala-mit: felálltam, tüntetőleg álltam fel a helyemről és a nálam jóval fiatalabb férfinak tüntetőleg fel-kínáltam az ülőhelyemet. Érez-tem, ha valaki ott emiatt rám-szól, akkor akár verekedni is tud-tam volna a magam emberi iga-zsért.

Hát ilyen emlékek rajzanak fel bennem *a pesti gettó története*-nek olvasásán. Magam előtt pírul-lok és szégyenlem magyar, ke-resztény és emberi voltomat. Pe-dig nincs ebben a könyvben egy szó sem ezekről az egyéni tra-gédiákról, a Lélek ellen elköve-tett merényletekről. Inkább egy kollektív tragédia körvonalai bontakoznak ki ezeken az oldala-kon, amelyek minden kifejezett szemrehányás nélkül — szinte a természeti csapás elkerülhetlen-sége előtt való főhajással — számolnak be 60.000 ember ször-nyű sorsáról s arról az époszi küzdelemről, amelyet a 60.000 sze-rencsétlen ember életének meg-mentéséért folytatott néhány há-tor, halálra vagy életre elszánt ember az emberiség nevében.

Szeretném, mondom, szívére köt-ni keresztény hitfeleimnek: ol-vassák el ezt a könyvet. Nincse-nek benne idegborzongató szá-dikus rémségek, csak messziről morajlik be a dunaparti storkó-lövések monoton kattogása. Csak száraz számadatok és tények so-rakoznak fel: hogyan lehetett egy 8000 emberre számított tér-ségbe 60.000 embert bezsufolni, hogyan bírt üres — zsirtalan, olajtalan — szárított főzelékleve-sen napokon keresztül ez a tömeg életben maradni, hogyan tudott a legelemibb egészségügyi beren-dezkedések és víz nélkül járváno-kat elkerülni — s hogyan talált egymásra a közös szenvedés fíz-tító tűzében a hithű zsidó és a whitehagyott maranno.

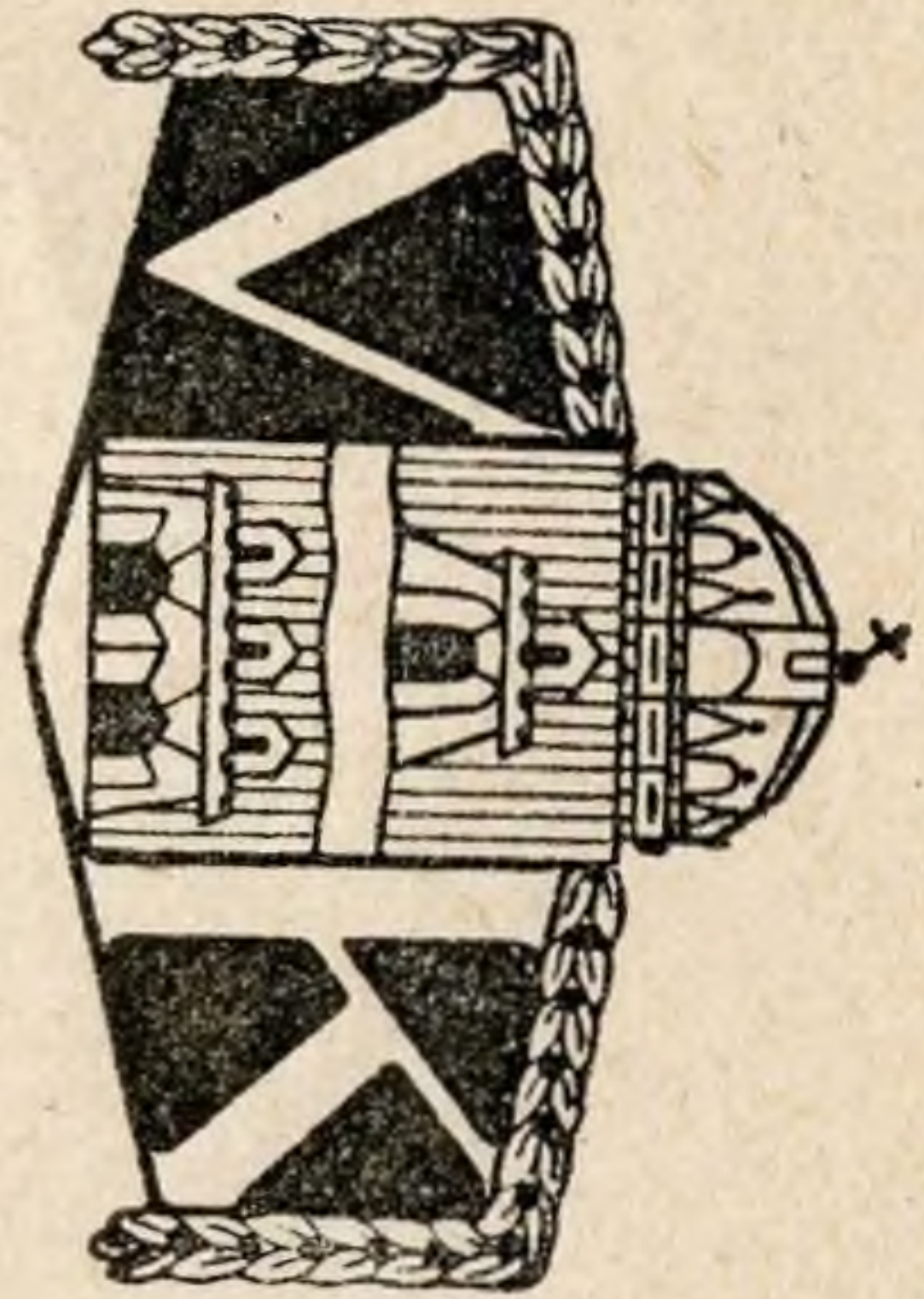
Olvassuk csak, keresztény fe-leim, olvassuk sűrűn ezt a szürke könyvet, főként most, az Úr el-jövetelének előkészületi idejében. S akkor aztán könnyhullajtó bán-kódással a szívünkben várjuk a békesség megszületésének ünne-pét.

De ha elolvastuk ezt a vádoló könyvet, jusson eszünkbe, hogy az embertelenség pokla olyan apró, szinte észrevehetetlen jel-szavakból és jelenségekből szüle-tett meg, aminek ma is — és nem egészen felelőtlen helyekről — fel szoktak csabanni. Elyenkor jusson eszünkbe, hogy a gettó

középkori szégyene nem szállt volna a fejünkre, ha idejében fel-figyeltünk volna egyes kenettel-jes, óvatosan alattomos szójárá-sokra, aminőket ma is újra hal-lani itt meg ott.

Ne felejtjük el, keresztény ba-rátaim, hogy a levina sziklából, hanem bar szoktak megszületni. És most, testvéreim, bűnbánatos lélekkel, de tult szívvel a mindanny váltásának hófehér ünne-

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.



## Budapestre vonatkozó újsáribiznyok

Szerző: <i>Ádvent idején</i>		Cím: <i>Ádvent idején</i>		Idő: <i>1944-45.</i>		Személy: <i>303.31</i>		Helyszám: <i>303.31</i>	
Forrás: <i>Világ</i>		Cím: <i>Ádvent idején</i>		Idő: <i>1944-45.</i>		Személy: <i>303.31</i>		Helyszám: <i>303.31</i>	
(Hely)		(Idő)		(Köt. v. fiz.)		(Oldal)		Oszályozás	
Szekesfővárosi háziyomda 1926 — 8891									

*Világ 1946 dec. 8*